

POSTANOWIENIE

Dnia 22 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Władysław Pawlak

SSN Krzysztof Pietrzykowski

w sprawie z powództwa I. sp. z o.o. z siedzibą w W.
przeciwko P. G.
o zapłatę,
oraz z powództwa wzajemnego P. G.
przeciwko I. sp. z o.o. z siedzibą w W.
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 22 listopada 2019 r.,
zażalenia pozwanego (powoda wzajemnego)
na wyrok Sądu Okręgowego w K.
z dnia 12 kwietnia 2019 r., sygn. akt II Ca (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i pozostawia rozstrzygnięcie o
kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym
postępowanie.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w K. wyrokiem z dnia 31 sierpnia 2018 r. oddalił powództwo I. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. przeciwko P. G. o zapłatę kwoty 14.576 zł (pkt I), zasądził od pozwanego wzajemnego I. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz powoda wzajemnego P. G. kwotę 27.970 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 8 kwietnia 2016 r. (pkt. II), oddalił

powództwo wzajemne w pozostałej części (pkt III) i orzekł o kosztach procesu (pkt II i IV).

W sprawie ustalono, że strony łączyła umowa, na podstawie której I. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. miała sprzedać i zamontować P. G. piec CO. Po zamontowaniu pieca doszło do jego zniszczenia z powodu błędu w konstrukcji całej kotłowni, tj. braku wymaganych bezwzględnie zabezpieczeń. P. G. zapłacił na poczet zakupu i montażu pieca kwotę 4.000 zł, wobec czego - jak ujął to Sąd pierwszej instancji - „powództwo wzajemne podlega uwzględnieniu”, także w zakresie kwoty 26.000 zł.

Sąd Okręgowy w K., na skutek apelacji powodowej spółki, wyrokiem z dnia 12 kwietnia 2019 r. uchylił wyrok Sądu Rejonowego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego. W uzasadnieniu wskazał, że Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy; nie dokonał oddzielnych ustaleń istotnych dla rozstrzygnięcia powództwa głównego i powództwa wzajemnego. Sąd drugiej instancji podkreślił, że istotą sprawy w ramach powództwa głównego pozostawało spełnienie świadczenia wynikającego z łączącej strony umowy, a przedmiotem żądania powództwa wzajemnego - odszkodowanie z tytułu utraconych korzyści na skutek nienależytego wykonania umowy.

W zażaleniu pozwany wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, podnosząc zarzuty naruszenia art. 386 § 4 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c., art. 233 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W postępowaniu apelacyjnym sąd drugiej instancji, kontynuując postępowanie przed sądem pierwszej instancji, rozpoznaje sprawę na nowo w sposób - w zasadzie - nieograniczony (art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c.). W konsekwencji, w razie uwzględnienia apelacji - z reguły - zmienia zaskarżony wyrok i orzeka co do istoty sprawy (art. 386 § 1 k.p.c.). Uchylenie zaskarżonego wyroku połączone z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji zostało dopuszczone jedynie w przypadkach określonych

w art. 386 § 2 i 4 k.p.c. Kontroli Sądu Najwyższego przy rozpoznawaniu zażalenia na takie orzeczenie podlega wyłącznie trafność zakwalifikowania przypadków wskazanych w powołanych przepisach jako przesłanek uzasadniających wydanie orzeczenia kasatoryjnego; poza zakresem badania pozostają natomiast kwestie prawidłowości czynności procesowych poprzedzających wydanie zaskarżonego rozstrzygnięcia oraz trafności wykładni zastosowanego prawa materialnego (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 kwietnia 2014 r., II CZ 117/13, z dnia 26 marca 2014 r., V CZ 15/14 i z dnia 7 marca 2014 r., IV CZ 131/13 - nie publ.).

Oceny, czy sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy, dokonuje się po przeanalizowaniu żądania pozwu (wniosku) oraz przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, a nie przez pryzmat ewentualnych wad postępowania, w tym wad polegających na poczynieniu nieprawidłowych lub niekompletnych ustaleń faktycznych. Zakwestionowanie przez sąd odwoławczy poglądu prawnego sądu pierwszej instancji co do zasadności rozpoznawanego żądania nie oznacza, że sąd ten nie rozpoznał istoty sprawy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 1999 r., II UKN 589/98, OSNP 2000, Nr 12, poz. 483).

Sąd Okręgowy wskazał, że nierozpoznanie przez Sąd Rejonowy istoty sprawy wynikało z niedokonania wystarczających ustaleń faktycznych, oraz nieprzeprowadzenia ich prawnomaterialnej oceny. W ocenie Sądu drugiej instancji, Sąd Rejonowy nie ustalił treści łączącej strony umowy, co miało charakter fundamentalny dla rozstrzygnięcia sporu na tle niewykonania, bądź nienależytego wykonania umowy.

Trafnie zarzucił skarżący, że przytoczone stanowisko Sądu Okręgowego budzi istotne zastrzeżenia.

Z uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji wynika jednoznacznie, że żądanie pozwu zasądzenia od P. G. na rzecz I. Sp. z o.o. w W. określonej kwoty tytułem zapłaty za zakup i montaż pieca indukcyjnego, zostało poddane merytorycznej ocenie i uznane za bezzasadne. Sąd ten wskazał, że wykonana przez powodową spółkę kotłownia nie spełniała przewidzianych dla niej wymogów. Podkreślił, że montujący kotłownię nie zachowali elementarnej staranności, przy

czym na powodowej spółce ciążył obowiązek przeprowadzenia badania jej sprawności jako całości; zaniechanie to stanowi błąd obciążający dystrybutora montowanych urządzeń. Mając na uwadze te ustalenia, Sąd oddalił powództwo główne, wskazując jednocześnie, że uwzględnieniu podlega powództwo wzajemne, bowiem na skutek działania powodowej spółki, pozwany poniósł szkodę, o której mowa w art. 471 k.c.

Argumenty powyższe wskazują na to, że Sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy. Kwestia, czy wziął przy tym pod uwagę wszystkie okoliczności, które wynikają lub mogłyby wynikać z prawidłowej wykładni umowy łączącej strony, nie stanowi podstawy do wydania orzeczenia kasatoryjnego. Należy zauważyć, że Sąd Okręgowy nie wskazał na konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, a jedynie na potrzebę uzupełnienia zgromadzonego już materiału dowodowego i możliwość wykorzystania wydanej już opinii przez biegłego.

Trzeba podkreślić, że odmienna ocena prawna sądu odwoławczego, nawet połączona z potrzebą dokonania dalszych ustaleń i przeprowadzenia uzupełniającego postępowania dowodowego, nie usprawiedliwia przypisania sądowi pierwszej instancji nierozpoznania istoty sprawy; może natomiast wskazywać na to, że sprawa została rozstrzygnięta nieprawidłowo. W takim przypadku sąd drugiej instancji, orzekając na podstawie art. 382 k.p.c., zobowiązany jest naprawić dostrzeżone wadliwości i należycie zastosować prawo materialne, gdyż w systemie apelacji pełnej druga instancja ma charakter merytoryczny, a nie wyłącznie kontrolny (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2017 r., IV CZ 39/17, nie publ.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

jw